

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060308

DOM
2017-12-11
Stockholm

Mål nr
M 6165-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-06-08 i mål nr M 1680-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun
601 81 Norrköping

Motpart

MA,

SAKEN

Beslut om miljöstraffavgift på fastigheten X i Norrköpings kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Byggnads- och miljöskyddsnämndens beslut den 17 februari 2017, § 84, att MA ska betala en miljöstraffavgift om 5 000 kr.

Dok.Id 1377574

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa nämndens beslut.

MA har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har anfört bl.a. följande:

I ärendet är ostridigt att MA i den sprutjournal som skickades in till nämnden den 17 november 2016 inte hade dokumenterat i vilket syfte bekämpnings-medel använts. Eftersom det är fråga om ett strikt ansvar finns det därmed grund för att påföra honom miljöskaktionsavgift. Det förhållandet att MA, efter att han informerats om nämndens avsikt att påföra honom miljöskaktionsavgift men före beslut fattades, den 30 november 2016 kompletterat och rättat sprutjournalen är inte en sådan omständighet som enligt 30 kap. 2 § miljöbalken ska medföra jämkning av avgiften.

MA har hänvisat till vad han tidigare anfört.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Av 2 kap. 56 § förordning (2014:425) om bekämpningsmedel följer att den som yrkesmässigt använder växtskyddsmedel ska dokumentera varje användning av växtskyddsmedel och ange vilka skyddsavstånd som har hållits vid spridning som sker utomhus, vilka övriga försiktighetsåtgärder till skydd mot miljöpåverkan som har vidtagits vid spridning samt i vilket syfte växtskyddsmedlet har använts.

Av 8 kap. 13 § förordning (2012:259) om miljöskaktionsavgifter följer att för en överträdelse av 2 kap. 56 § förordningen om bekämpningsmedel genom att inte

dokumentera vilka skyddsavstånd som har hållits vid spridning av växtskyddsmedel som sker utomhus, vilka övriga försiktighetsåtgärder till skydd mot miljöpåverkan som har vidtagits vid spridning samt i vilket syfte växtskyddsmedlet har använts ska en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kr.

Av utredningen framgår att nämnden gjorde ett förannmält tillsynsbesök på MAs fastighet den 17 oktober 2016. Då sprutjournalen för 2016 inte fanns tillgänglig fick MA möjlighet att senast den 21 november 2016 ge in kopia på journalen till nämnden. I den journal som gavs in den 17 november 2016 framgick att ett flertal besprutningar hade ägt rum i maj och juni 2016 men det saknades information om syftet med besprutningarna. Efter att nämnden den 30 november 2016 informerat MA via telefon om dess avsikt att påföra honom miljöstraffavgift kompletterade han samma dag sprutjournalerna med syfte. Den 30 november 2016 skickades även ett förslag till beslut till MA för synpunkter.

Mark- och miljööverdomstolen finner inledningsvis att MA, av de skäl som mark- och miljödomstolen angett, får anses vara rätt adressat för miljöstraffavgiften. Som framgår ovan ska varje användning av växtskyddsmedel dokumenteras varvid bl.a. ska anges i vilket syfte användningen skett. I detta fall har sprutjournalen saknats vid tillsynsbesöket och MA har därför fått ytterligare en månad på sig att ge in den. Den sprutjournal som därefter gavs in har saknat information om syftet avseende flera spridningstillfällen som skett cirka fem månader tidigare. Vid dessa förhållanden kan MA inte anses ha uppfyllt kravet på att syftet med varje användning av växtskyddsmedel ska dokumenteras och förutsättning att påföra honom miljöstraffavgift har därför uppkommit. Den omständigheten att journalen kompletterats med syfte efter att nämnden informerat MA om dess avsikt att påföra honom miljöstraffavgift ändrar inte denna bedömning (jfr prop. 1997/98:45 del 2, s. 316). Det kan inte heller i övrigt anses ha framkommit sådana omständigheter som gör det oskäligt att ta ut avgiften. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen därför nämndens beslut att påföra MA miljöstraffavgift.

Domen får enligt 5 kap. 5 § (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Li Brismo, referent, tekniska rådet Kerstin Gustafsson samt tf. hovrättsassessorn Alexander Häggkvist (skiljaktig).

Föredragande har varit Lena Lidmark.

Skiljaktig mening, se nästa sida.

SKILJAKTIG MENING

Tf. hovrättsassessorn Alexander Häggkvist är skiljaktig och anför följande.

Jag är ense med majoriteten fram till och med s. 3 andra stycket. Därefter gör jag följande bedömning:

Den aktuella bestämmelsen anger att varje användning av bekämpningsmedel ska dokumenteras, bl.a. på så sätt att syftet med användningen ska anges. Däremot anges det inte när denna dokumentation ska ske. Statens jordbruksverk har bemyndigats att meddela föreskrifter om bl.a. dokumentationsskyldigheten enligt bestämmelsen och även gjort så i SJVFS 2015:49. Inte heller av dessa föreskrifter framgår dock när dokumentation ska ske. Bestämmelsen är alltså otydligt utformad och måste tolkas utifrån detta.

En given utgångspunkt är att dokumentationen i vart fall vid någon tidpunkt måste göras för att bestämmelsen ska vara meningsfull. Allmänt sett bör det ofta vara lämpligast att dokumentationen utförs i samband med spridningen. Vare sig bestämmelsens ordalydelse eller någon annan omständighet hindrar dock att dokumentationen utförs senare än så. En annan utgångspunkt är att miljöstraffavgiften som kopplats till bestämmelsen utgör en sådan offentlighetsrättslig sanktion som uppvisar likheter med straffrättsliga påföljder. Den legalitetsprincip som gäller på straffrättens område gäller i lika hög grad inom detta sanktionssystem (MÖD 2004:52). Legalitetsprincipen innebär bl.a. att sanktionssystem måste vara så klart utformade att det inte kan uppstå någon tvekan om under vilka förutsättningar ansvar inträder (se Mark- och miljööverdomstolens dom av den 8 september 2017 i mål nr M 10761-16 och där angiven praxis).

I den sprutjournal som MA skickade in till nämnden hade syftet med användandet av bekämpningsmedlet inte angetts. Han kompletterade senare sprut-journalen avseende syfte och sprutjournalen var vid tidpunkten för nämndens beslut fullständig, såvitt framkommit. De uppemot fem månader som passerat sedan spridningstillfällena medför att MA i och för sig har haft en lång tid på

sig att fullgöra dokumentationsskyldigheten. Med hänsyn till att föreskrifterna inte anger när dokumentationen ska ske och att denna brist inte ska ligga MA till last finner jag dock att det saknas tillräckligt stöd för att han ska anses ha överträtt bestämmelsen vid tiden för nämndens beslut.

Det har därför saknats förutsättningar att ålägga MA en miljösanktionsavgift. Mark- och miljödomstolens domslut ska därmed fastställas.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-06-08
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1680-17

KLAGANDE
MA

MOTPART
Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun
601 81 Norrköping

ÖVERKLAGAT BESLUT
Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommuns delegationsbeslut
2017-02-17, § 84, se bilaga 1

SAKEN
Beslut om miljöskaktionsavgift på fastigheten X, Norrköpings kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen undanröjer Byggnads- och miljöskyddsnämndens beslut
den 17 februari 2017, § 84, om miljöskaktionsavgift.

Dok.Id 401521

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun (nämnden) beslutade den 17 februari 2017 att MA, 690807–1993, på fastigheten X i Norrköpings kommun ska betala en miljösktionsavgift om 5 000 kr. MA har nu överklagat nämndens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

MA yrkar att mark- och miljödomstolen undanröjer miljösktionsavgiften. Som grund för sitt yrkande anför han i huvudsak följande.

Eftersom varken han eller den entreprenör som utför spridningen visste om de skulle spruta mot snömögel så kunde han inte överlämna sprutjournalen till inspektören vid inspektionen den 7 oktober 2016. Efter att ha mottagit en kopia av sprutjournalen så skickade han den till nämnden. Hans entreprenör hade inte fyllt i ”syftet” med spridningen av bekämpningsmedel. Eftersom han har betalat entreprenören ca 100 000 kr ex moms under 2016 för allt bekämpningsmedel samt sprutning så förlitar han sig på att entreprenören ansvarar för att fylla i en korrekt sprutjournal. Eftersom så inte var fallet så korrigerade han sprutjournalen och fyllde i syftet med användningen av bekämpningsmedlet. För honom som beställare av sprutningen var det inga konstigheter med vad syftet var.

Eftersom han har bedrivit jordbruk i ca 20 år med ca 150 ha åkermark och ca 300 ha produktiv skog anser han sig ha en gedigen erfarenhet och tillräcklig kompetens att fylla i syftet så att processen kunde avslutas.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun anför att de står fast vid sin bedömning att MA är yrkesmässig användare av växt-skyddsmedel enligt förordningen. Den som yrkesmässigt använder växtskyddsmedel ska dokumentera varje användning.

Enligt 1 kap. 3 § förordning (2014:425) om bekämpningsmedel har, om inte annat särskilt anges i den förordningen, uttryck i förordningen samma betydelse som i 14

kap. miljöbalken, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 är en yrkesmässig användare i enlighet med definitionen i artikel 3.1 i direktiv 2009/128/EG. Direktivet beskriver att en yrkesmässig användare är en person som använder bekämpningsmedel i sin yrkesmässiga verksamhet.

Nämnden bedömer att MA är den som använder bekämpningsmedel i sin yrkesmässiga verksamhet oavsett anlitaad entreprenör. Den som använder bekämpningsmedel i sin verksamhet har skyldighet att dokumentera rätt uppgifter samt att kunna visa upp dessa för tillsynsmyndigheten, oavsett anlitaad entreprenör.

DOMSKÄL

Lagstiftning

Av 2 kap. 56 § förordning (2014:425) om bekämpningsmedel följer att den som yrkesmässigt använder växtskyddsmedel ska dokumentera varje användning av växtskyddsmedel och ange bl.a. i vilket syfte växtskyddsmedlet har använts.

Av 8 kap. 13 § förordning (2012:259) om miljöstraffavgifter följer att för en överträdelse av 2 kap. 56 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel genom att bl.a. inte dokumentera i vilket syfte växtskyddsmedlet har använts ska en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kronor.

Av 1 kap. 3 § förordning om bekämpningsmedel följer att om annat inte särskilt anges i denna förordning har uttryck i förordningen samma betydelse som i bl.a. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009. Av artikel 3.25 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 följer att definitionen av yrkesmässig användare är i enlighet med definitionen i artikel 3.1 i direktiv 2009/128/EG.

Av artikel 3.1 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG följer att definitionen av yrkesmässig användare är en person som använder bekämpningsmedel i sin yrkesmässiga verksamhet, inbegripet operatörer, tekniker, arbetsgivare och egenföretagare, både på jordbruksområdet och inom andra sektorer.

Av 30 kap. 2 § miljöbalken (1998:808) följer att en miljöstraffavgift skall tas ut även om överträdelsen inte skett uppsåtligt eller av oaktsamhet.

Avgiften behöver dock inte tas ut om det vore oskäligt med hänsyn till

1. sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte förmått att på egen hand eller genom att uppdra åt någon annan göra det som ålegat den avgiftsskyldige,
2. att överträdelsen berott på en omständighet som inte kunnat eller borde ha förutsetts eller som den avgiftsskyldige inte kunnat påverka,
3. vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa, eller
4. att överträdelsen har föranlett straff enligt bestämmelserna i 29 kap.

Verksamhetsutövare

MA anför att han förlitat sig på att hans entreprenör ansvarar för att sprutjournalen blir korrekt ifylld. Frågan i målet är därför inledningsvis huruvida MA är rätt adressat för miljöstraffavgiften.

Det anges inte något särskilt i förordningen om bekämpningsmedel om vem som är att anse som yrkesmässig användare och därmed är skyldig att dokumentera användningen av växtskyddsmedel. Genom hänvisning till direktiv 2009/128/EG exemplifieras dock yrkesmässig användare som t.ex. arbetsgivare och egenföretagare. En yrkesmässig användare är därför även den som i sin yrkesmässiga verksamhet har anlitat en annan person att använda bekämpningsmedel. MA är således att anse som yrkesmässig användare och därmed skyldig att dokumentera användningen av växtskyddsmedel. En överenskommelse med tredje part att föra journalen fråntar inte honom denna skyldighet.

Överträdelse av kravet på dokumentation

Av handlingarna i målet framgår bl.a. följande. Bygg- och miljönämnden genomförde den 17 oktober 2016 ett förannmält tillsynsbesök hos MA på fastigheten X i Norrköpings kommun. Av den skrivelse som skickades till MA efter besöket framgår att nämnden begärt att senast den 21 november 2016 få in kopia på sprutjournal för år 2106. Den 17 november 2017 inkom de begärda sprutjournalerna från MA. Av bygg- och miljökontorets dagboksblad framgår att LR ringt upp MA efter att de fått in sprutjournalerna och påpekat att uppgifter om syftet med sprutningen med bekämpningsmedel saknades på de insända sprutjournalerna. Han skickade då omgå-ende in nya sprutjournaler där även uppgiften om syftet med besprutningen angavs. Bygg- och miljökontoret har i skrivelse daterad den 29 november 2017 översänt förslag till beslut om miljöstraffavgift till MA. I det överklagade beslutet om miljöstraffavgift anges att MAs komplettering med uppgifter om syftet med besprutningen inkom till nämnden samma dag som beslutet kommunicerades, d.v.s. den 29 november 2016. Det innebär att de korrekt ifyllda sprutjournalerna inkommit till nämnden innan MA tagit del av förslaget till beslut om miljöstraffavgift från nämnden. Med hänsyn härtill samt med hänsyn till miljöstraffavgiftens straffliknande karaktär får det enligt mark- och miljödomstolen anses oskäligt att påföra MA en miljöstraffavgift för överträdelse av 2 kap. 56 § förordningen (2012:425) om bekämpningsmedel. Att MA kompletterat sprutjournalerna med syftet med besprutningen först efter påpekande från bygg- och miljökontoret ändrar inte domstolens bedömning. Nämndens beslut om miljöstraffavgift ska därför undanröjas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 29 juni 2017.

Bengt Johansson

Bruno Bjärnberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnberg. Föredragande har varit tingsnotarien Björn Spejare.